

2
2016

INFORMAČNÍ BULLETIN ČAE

ISSN 1804-1558

Informační Bulletin ČAE

ISSN 1804-1558

Vydavatel: Česká asociace ergoterapeutů, Kloboučnická 1627/7, Praha 4, 140 00

Tel.: (+420) 731 957 793

www.ergoterapie.cz

info@ergoterapie.org, bulletin.cae@seznam.cz

Redakční rada: Mgr. Jana Jelínková, Mgr. Kateřina Svěcená, Ph.D., Bc. Anna Jersáková

Grafická úprava: Pavel Cindr

Česká asociace ergoterapeutů vydává 2x ročně informační bulletin, který informuje o novinkách v oboru, uvádí zprávy z jednání výboru ČAE a poskytuje informace o plánovaných i již proběhlých akcích, kurzech a seminářích.

E-mail pro zaslání Vašich příspěvků a připomínek: bulletin.cae@seznam.cz

Termíny uzávěrek v roce 2016:

15. červen, 30. listopad

Obsah

I. ÚVODNÍ SLOVO	2
II. INFORMACE Z VÝBORU ČAE	3
Zprávy z výboru ČAE za období červenec–prosinec 2016	3
Valná hromada ČAE 2016	5
Rekapitulace 28. celostátní odborné konference ČAE 2016	5
Oslava Dne ergoterapie 2016	8
Informace z Registru	9
III. ODBORNÁ ČÁST	11
Apraxie	11
Bc. Iva Hlavsová	
Ergoterapie v Asistenci, o. p. s., aneb když vedení organizace pochopí, jaký má ergoterapie potenciál...	16
Bc. Kateřina Rybářová	
Být znovu užitečným ...	18
Bc. Jana Žďárská	
Spolek <i>ERG</i>Oterapeuti všem	19
Bc. Petra Horsáková, Bc. Tereza Fialová	
Nápadník	20
Mgr. Jitka Suchá	

I. ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři, milé kolegyně a kolegové,

setkáváme se společně u dalšího čísla Informačního bulletinu České asociace ergoterapeutů. V tomto čísle Vám přinášíme jako obvykle informace o aktivitách výboru ČAE, které byly realizovány v druhé polovině roku 2016. V tomto období proběhly významné události, jako 28. celostátní odborná konference ergoterapeutů, Valná hromada ČAE 2016 a oslava Světového dne ergoterapie nyní v českém podání, o kterých bychom Vás v krátkosti rádi informovali a přiblížili Vám atmosféru a zajímavé výstupy těchto setkání.

Jelikož některým z Vás možná vyprší v tomto roce osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, přinášíme také informace jak postupovat, pokud budete žádat o prodloužení osvědčení a kam se obrátit.

Jsme velmi rádi, že v tomto čísle Vám můžeme přinést několik článků i v odborné části bulletinu. Díky kolegyním, které nám svůj článek zaslaly, si můžete prohloubit své znalosti o apraxii, seznámit se s aktivitami a záměry nově vzniklého studentského spolku ERGOterapeuti všem, či se dozvědět, jak probíhá ergoterapie v obecně prospěšné společnosti Asistence či v Domově Sue Ryder. Jsme velmi potěšeni, že Vás můžeme informovat a zároveň inspirovat nápadem kolegyně, ergoterapeutky, která dlouhá léta působí na poli trénování paměti a kognitivní stimulace, a která vytvořila v České republice zatím unikátní webové stránky určené především ergoterapeutům.

I když se k Vám z organizačních důvodů dostává toto číslo až v lednu, dovolte mi přesto popřát Vám za redakční radu bulletinu ČAE do roku 2017 hodně zdraví, pohody a času na to, co máte rádi, a přeji Vám, aby byl pro Vás rok 2017 po všech stránkách šťastný a úspěšný.

Těšíme se na setkání s Vámi v roce 2017 na některé z akcí pořádaných Českou asociací ergoterapeutů.

Za redakční radu bulletinu

Jana Jelínková

II. INFORMACE Z VÝBORU ČAE

Zprávy z výboru ČAE za období červenec–prosinec 2016

Zapsala: Jana Jelínková, prezidentka ČAE

A. Legislativní a administrativní aktivity

1. **Vedení běžné agendy související s chodem profesní organizace.** Především poskytování informací členům ČAE a dalším tazatelům prostřednictvím telefonických konzultací, webových stránek, elektronické pošty, hospodaření s financemi ČAE, uzavírání dohod o provedení práce s pověřenými osobami jednat za ČAE, organizace vzdělávacích akcí apod.
2. **Činnost pracovní skupiny ČAE udělující souhlasná stanoviska vzdělávacím akcím.** Členové skupiny: Mgr. Marcela Kryskí, Mgr. Ludmila Šajtarová, Bc. Doubravka Koubková. Posuzování žádostí o uznání vzdělávací akce pro odbornost ergoterapeut dle platné legislativy, vedení s tím související administrativy, evidence vzdělávacích akcí pro odbornost ergoterapeut.
3. **Správa facebookového profilu ČAE, aktualizace webových stránek ČAE.** Pravidelné zveřejňování informací z ČAE, odkazy na zajímavé zdroje, komunikace, správa emailu ČAE.
4. **Účast zástupce ČAE na výběrovém řízení za účelem vytvoření nového ergoterapeutického pracoviště:**
 - 8. září: Krajský úřad Středočeského kraje, Praha, jednání z pověření ČAE se účastnila Mgr. Olga Pekárková
 - 15. září: Krajský úřad Olomouckého kraje, Olomouc, jednání z pověření ČAE se účastnila pí. Zdeňka Spáčilová
 - 5. října: Krajský úřad Ústeckého kraje, Ústí nad Labem, jednání z pověření ČAE se účastnila paní Petra Rostová
 - 13. října: Krajský úřad Plzeňského kraje, Plzeň, jednání z pověření ČAE se účastnila Mgr. Monika Valešová
 - 7. prosince: Magistrál hl. města Prahy, Praha, jednání z pověření ČAE se účastnila Mgr. Olga Pekárková
 - 8. prosince: Krajský úřad Středočeského kraje, Praha, jednání z pověření ČAE se účastnila Mgr. Kateřina Svěčená, Ph.D.
 - 14. prosince: Krajský úřad Plzeňského kraje, Plzeň, jednání z pověření ČAE se účastnila Bc. Jana Holečková
5. **Účast zástupce ČAE na jednáních přípravného výboru spolku pro vznik České komory zdravotnických pracovníků.** Zástupcem za ČAE je Mgr. Kateřina Svěčená, Ph.D.
6. **V termínu 23. a 24. září se v prostorách 3. LF UK v Praze uskutečnila 28. celostátní odborná konference ČAE – blíže samostatné sdělení.**
7. **Dne 23. září proběhlo v prostorách 3. LF UK v Praze zasedání Valné hromady ČAE 2016 – blíže samostatné sdělení.**
8. **Pro malý zájem byly zrušeny oba termínu plánovaného kurzu Validace dle Naomi Feil.** Termíny kurzů byly stanoveny na 5. 10. a 3. 12. 2016.
9. **20. října se konala X. konference pro fyzioterapeuty a ergoterapeuty v Ostravě,** doprovodný program kongresu XX. Gerontologické dny Ostrava. ČAE byla partnerem konference a v rámci odborného programu prezidentka ČAE seznámila přítomné s náplní, posláním a aktuálními úkoly profesní organizace ergoterapeutů. Organizátorem konference byla Bc. Věra Novotná, zástupce UNIFY pro region Moravskoslezský kraj. Velmi si ceníme pozvání ČAE k účasti a přijetí partnerství v rámci konference, jelikož stále více cítíme nutnost úzké spolupráce s profesní organizací fyzioterapeutů UNIFY v prosazování legislativních požadavků obou našich úzce spolupracujících profesí.
10. **Dne 9. listopadu uspořádala ČAE ve spolupráci se studentským spolkem ERGoterapeuti všem a Klinikou rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze oslavu Světového dne ergoterapie – podrobněji v samostatném sdělení.**
11. **V rámci vnitrozoborního připomínkového řízení ČAE připomínkovala na výzvu MZ ČR návrh novely vyhlášky 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb.** Připomínky zaslané do stanoveného termínu 21. 10. 2016 byly přijaty ze strany MZ částečně. Akceptováno ze strany MZ bylo vypuštění termínu „léčba prací“, který byl neustále dovětkem k termínu ergoterapie. Částečně byly akceptovány navrhované změny formulací stávajících činností ergoterapeuta. Ze strany MZ nebyla však akceptována připomínka ČAE na upřesnění obsahu a vymezení činností pracovního terapeuta, které ČAE navrhovala a také nebyla akceptována změna na úpravu specializací pro odbornost ergoterapeut. ČAE navrhovala rozšířit okruh specializací a to na Ergoterapie pro dospělé s fyzickým postižením,

Ergoterapie pro dospělé s duševním onemocněním a Ergoterapie pro děti. **Zásadní nesouhlas k návrhu vyhlášky však ČAE vyjádřila především k záměru MZ o rozšíření kompetencí všeobecné sestry a to možnosti doporučovat vhodné kompenzační zdravotnické prostředky, zejména hole, berle, včetně jejich preskripce. Pro podporu našeho stanoviska jsme oslovili výbor SRFM a UNIFY, kteří naše stanovisko také podpořili.** V rámci druhého kola připomínkování novely vyhlášky č. 55/2011, Sb., pro které byl stanoven termín zaslání připomínek profesních organizací 23. 11. 2016, jsme opět vyjádřili zásadní nesouhlas s tím, aby byly rozšiřovány kompetence všeobecné sestry o možnost doporučovat a především předepisovat kompenzační pomůcky. Také jsme opět upozornili na nepřesnost v definování kompetencí pracovního terapeuta, díky které vznikají stále nedorozumění v rozdílu mezi náplní činnosti pracovního terapeuta a ergoterapeuta. ČAE si vyžádala osobní jednání na MZ k projednání tohoto bodu. Do termínu grafického zpracování tohoto čísla jsme neobdrželi stanovisko MZ.

12. **Dne 21. 11. 2016 účast zástupce ČAE na kulatém stole k Zákonu o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (zákon č. 329/2011 Sb) na MPSV.** Za ČAE se kulatého stolu účastnila Mgr. Kateřina Svěcená, Ph.D. Diskuse se týkala především vymezení okruhu pomůcek a rozšíření spektra pomůcek, na které by připadala možnost úhrady z veřejných prostředků i na IT pomůcky a moderní technologie. V druhém bloku byla diskutována oblast vymezení zdravotních podmínek pro poskytnutí dávky na zvláštní pomůcky. Navrhována byla i klasifikace ICF, která se však zatím dle názoru zástupců praktických lékařů v praxi obecně neujala.
13. **Zapojení ČAE do pracovní skupiny Komise pro organizaci a úhradu rehabilitace, která byla ustanovena výborem Společnosti rehabilitační a fyzikální medicíny.** První ustanovující zasedání komise proběhlo 7. 12. 2016 na KRL za účasti Mgr. Kateřiny Svěcené, Ph.D. Za ČAE jsou členy pracovní skupiny Mgr. Kateřina Svěcená, Ph.D. a Mgr. Jana Jelínková.
14. **Jednání se zástupci agentury Guarant International spol. s r.o., která je partnerem ČAE v organizaci kongresu COTEC–ENOTHE 2020 v Praze.** Se souhlasem organizačního výboru COTEC agentura zjišťuje možnosti finančně i reprezentativně vhodnějších lokalit pro konání konference v Praze. V této souvislosti bude pravděpodobně změněn termín konání kongresu (místo května v září 2020), k čemuž organizační výbor COTEC vyjádřil souhlas. Organizace kongresu nadále pokračuje dle stanoveného plánu příprav.

15. **Výbor ČAE se v tomto období sešel k projednání úkolů pětkrát.**

B. Úkoly ČAE pro rok 2017

1. Nový pracovní úvazek v ČAE:

Odůvodnění: Současný stav není udržitelný vzhledem ke stále narůstající agendě, kterou ČAE zastává. Budoucí strategii ČAE- silná profesní organizace, která bude mít možnost a prostředky vstupovat do jednání s úřady a lobovat za obor (zvýšení povědomí o náplni oboru u odborné i laické veřejnosti, prosazení legislativních změn, prostor pro vyjednávání s pojišťovny)

Pracovník by měl mít na starosti především:

- **Propagaci** (u veřejnosti, odborníků, organizace odborných akcí, kulatých stolů apod.)
- **Komunikaci** (ergo hot link)
- **Fund raising** (granty, oslovování sponzorů apod.)
– na činnosti ČAE a na svůj honorář

2. **Dokončení přípravy registračního listu nového výkonu Individuální ergoterapie v domácím prostředí, prosazení výkonu na pracovní skupině MZ a jeho začlenění do Seznamu zdravotnických výkonů.**

3. **Akreditace škol v ČR dle Minimálních standardů vzdělávání dle WFOT:** V roce 2004 WFOT vydala dokument, podle kterého jsou pověřeny v hodnocení jednotlivých škol v naplnění Minimálních standardů vzdělávání WFOT již národní ergoterapeutické asociace, a to minimálně jednou za 5 let. V návaznosti na tento nový požadavek uložený národním asociacím proběhlo hodnocení 1. LF UK v Praze.

Úkol pro ČAE v roce 2017: zpracovat popis procesu hodnocení, sestavit kritéria hodnocení dle Minimálních standardů vzdělávání WFOT, vytvořit síť hodnotitelů, zajistit financování této aktivity v případě žádosti i dalších VŠ zajišťujících studijní program v oboru ergoterapie v ČR.

4. **Příprava 29. celostátní odborné konference ČAE 2017 v Ostravě.**

5. **Pokračování v přípravách kongresu COTEC–ENOTHE 2020**

6. **Organizace vzdělávacích akcí dle zájmu členů a možností výkonného výboru.**

7. **Vedení běžné agendy profesní organizace, pokračování v účasti na pracovních skupinách, v kterých je ČAE zapojena, a plnění úkolů vyplývajících z této agendy.**

Valná hromada ČAE 2016

Zapsala Jana Jelínková, prezidentka ČAE

Dne 23. 9. 2016 se konala v rámci 28. celostátní odborné konference ČAE v prostorách 3. LF UK v Praze Valná hromada ČAE 2016 (dle stanov ČAE déle členská schůze spolku). Povinnost svolání členské schůze spolku, coby nejvyššího orgánu spolku, ukládají výkonnému výboru ČAE stanovy minimálně jedenkrát ročně. Z organizačních důvodů je členská schůze spolku obvykle svolávána v termínu celostátní ergoterapeutické konference, kterou ČAE každoročně pořádá. Všichni členové byli o termínu zasedání valné hromady informováni prostřednictvím webových stránek ČAE a elektronicky. V řádném předstihu byl zveřejněn i program členské schůze spolku.

Členské schůze spolku se zúčastnilo celkem 33 členů ČAE s plným členstvím a schůze byla dle stanov tedy usnášeníschopná.

Program Valné hromady ČAE 2016:

- Schválení programu Valné hromady ČAE – hlasování členů
- Seznámení se stavem členské základny a hospodařením ČAE – Bc. A. Gaubmannová (pokladník, sekretariát)
- Přehled realizovaných aktivit ČAE za období leden–září 2016, aktuální aktivity a úkoly – Mgr. J. Jelínková (prezidentka ČAE)
- Informace z přípravného výboru Komory zdravotnických pracovníků – Mgr. K. Svěčená, Ph.D. (1. viceprezident ČAE)
- Informace z COTEC, kongres COTEC–ENOTHE 2020 Praha, facebook ČAE, představení spolupráce se spolkem ERGOTerapeuti všem – Mgr. O. Pekárková (2. viceprezident ČAE)
- Pracovní skupina ČAE – informování o udělování souhlasných stanovisek vzdělávacím akcím pro odbornost ergoterapeut – Mgr. Marcela Kryski (jednatel ČAE)
- Dotazy, připomínky členů ČAE

Závěry Valné hromady ČAE 2016:

- Počet členů ČAE k 22. 9. 2016: 205 členů.
- Přehled hospodaření k 31. 8. 2016 – 222 095 Kč, obrat cca 190 000 Kč (období 1–8/1016). Podrobný přehled o hospodaření ČAE za rok 2016 bude zveřejněn ve výroční zprávě ČAE za rok 2016.
- Informace z pracovní skupiny udělující souhlasná stanoviska vzdělávacím akcím pro odbornost ergoterapeut: do září 2016 obdržela pracovní skupina k posouzení 50 žádostí.
- Česká komora zdravotnických pracovníků: došlo ke změně předsedy, současným předsedou byl zvolen

Mgr. Miloš Komínek ze skupiny Všeobecných sester. Probíhá úprava stanov dle nového OZ a probíhá příprava zákona o komoře zdravotnických pracovníků.

- Revizní komise ČAE posoudila aktivity ČAE za rok 2015 a shledala, že záležitosti spolku byly vedeny řádně a spolek vykonával veškeré činnosti v souladu se stanovami a právními předpisy. Rozhodčí komise nevznesla žádné připomínky k výroční zprávě ČAE za rok 2015. V průběhu roku neobdržela Rozhodčí komise ČAE žádnou žádost člena ČAE či stížnost na realizované aktivity či způsob rozhodování výboru ČAE o záležitostech spolku. Rozhodčí komise ČAE neobdržela v roce 2015 k vyřízení žádnou žádost o vyřešení sporu mezi členem a ČAE o placení členských příspěvků.
- Výbor oslovit své členy s žádostí o spolupráci z pověření ČAE při účasti na výběrových řízení pořádaných krajskými úřady za účelem zřízení nového ergoterapeutického pracoviště dle § 48 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Členská schůze spolku odsouhlasila rozpočet ČAE na rok 2017.

Rekapitulace 28. celostátní odborné konference ČAE 2016

Zapsala Jana Jelínková, prezidentka ČAE

Ve dnech 23. a 24. září 2016 uspořádala Česká asociace ergoterapeutů svou v pořadí 28. celostátní odbornou konferenci. Konference se uskutečnila pod záštitou paní prof. MUDr. Marcely Grünerové Lippertové, Ph.D., přednostky Kliniky rehabilitačního lékařství 3. LF UK v Praze a pana prof. MUDr. Michala Anděla, CSc., děkana 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Díky záštitě těchto předních odborníků a nejvyšších představitelů 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze se konference konala v přednáškových prostorách právě této fakulty s odpuštěním poplatku za úhradu pronájmu prostor. Ještě jednou velmi děkujeme za jejich vstřícnost a laskavost, která nám byla projevena a kterou vnímáme také jako podporu oboru ergoterapie.

Odborný páteční program zahájila prof. MUDr. Marcela Grünerová Lippertová, Ph.D., která v závěru své přednášky pronesla velmi milou a osobní podporu oboru ergoterapie, která byla účastníky oceněna velkým potleskem. V programu dále pokračoval Doc. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D. (Národní ústav duševního zdraví, AD centrum a Neurologická klinika 3. LF UK a FNKV v Praze), který referoval o využití krátkých kognitivních škál při

vyšetřování paměti. Jeho přednáška podnítila bohatou diskusi a také vedla k nabídce pana docenta ke spolupráci ergoterapeutů zabývajících se hodnocením a terapií kognitivních funkcí s Národním centrem duševního zdraví. Právě podobné otevírání možností spolupráce tam, kde dosud neprobíhá, vnímáme za velmi přínosný počín a také smysl odborných konferencí. V dopoledním programu konference ještě zazněla přednáška MUDr. Lukáš Zlatohlávek, Ph.D. (III. interní klinika 1. LF UK a VFN v Praze) o vlivu výživy pacientů po CMP na úspěšnost rehabilitace. Závěrečné sdělení v dopoledním programu přednesla Doc. PhDr. Kamila Řasová, Ph.D. (KRL 3. LF UK a FNKV v Praze), přední odbornice v oblasti fyzioterapie u osob s roztroušenou mozkomíšni sklerózou, která opět upozornila na nutnost vzájemné spolupráce mezi obory fyzioterapie a ergoterapie.

Odpolední odborný program byl rozdělen do dvou tematických bloků. V první části zazněly příspěvky paní Zdeňky Faltýnkové na téma „Pozdní důsledky svalových dysbalancí uživatelů vozíku/ osob s poruchou mobility a jejich řešení,“ dále výzkumný záměr hodnotící účinnost ergoterapeutické intervence za pomoci ICT u osob s Alzheimerovou demencí Mgr. Michala Vostrého a Mgr. Lucie Dončevové z Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Program dále pokračoval sdělením Doc. MUDr. Jiřího Votavy, který z pohledu rehabilitačního lékaře informoval, jak vnímá situaci ergoterapie v Evropě díky osobní účasti na kongresu COTEC–ENOTHE 2016. Pozvání k účasti na konferenci přijala také Mgr. Margita Kučerová z NCONZO v Brně, která seznámila přítomné s plánem vzdělávacích akcí pro odbornost ergoterapeut na rok 2017.

Druhý blok byl již více tematicky zaměřen na problematiku ergoterapie u dětského pacienta. Kolegyně Mgr. Barbora Červenková velmi poutavě a přehledně přednesla doporučení v oblasti krmení dětí se senzoryckou poruchou. Na její přednášku navázaly kolegyně z FN Motol, Bc. Pavla Hůlková a Mgr. Petra Dvořáková. Kolegyně, které patří k předním odborníkům v oboru ergoterapie v této oblasti rehabilitace dětského pacienta, představily účastníkům komplexní přehled o ergoterapeutické intervenci u dětí s perinatální zátěží v akutní a chronické fázi.

Do skončení odborného programu následovalo zasedání Valné hromady ČAE, kterého se díky malé příležitosti uniknout ze sálu účastnil ve srovnání s loňským rokem významný počet členů ČAE, celých 33 členů s platným členstvím. Za jejich setrvání na jednání členské schůze ČAE velmi děkujeme.

Po valné hromadě následoval společenský večer. Přípravy se v letošním roce zhostily kolegyně ze spolku *ERGOTerapeuti všem* a ukázalo se to jako velmi dobrá

volba. Kolegyně připravily pro všechny přítomné velmi zábavný, ale i poučný program. V první části společenského programu probíhala tombola o hodnotné ceny. Výtěžek z tomboly bude ČAE investovat do další propagace našeho oboru. Kromě nápaditých cen ale stojí za to vyzdvihnout především vtipnost a pohotovost moderátorky večera, kolegyně Bc. Terezy Fialové. Všichni přítomní se velmi dobře bavili a to ještě nezačala ani druhá část připraveného programu. Touto byl vědomostní kvíz z oboru ergoterapie. Pro přítomné ergoterapeuty samozřejmě velká výzva a také díky složení účastníků společenského večera (bývalí, současní studenti proti svým minulým, současným či budoucím učitelům) se očekávala i velmi soutěživá atmosféra. Účastníci společenského večera si dle vlastních preferencí vytvořili 5–6 členná družstva. Již v této fázi bylo možné sledovat taktizování jednotlivých družstev. Klání se zúčastnilo celkem sedm družstev. Kvíz se týkal především otázek z oboru ergoterapie a zdravotnictví. Všichni zúčastnění se velmi snažili a projevili velmi dobré znalosti ze svého oboru, nicméně prvenství nebylo možné upřít kolegyním, absolventkám Univerzity J. E. Purkyně, které získaly nejvyšší počet bodů. Společenský večer se velmi vydařil i díky znamenitému občerstvení, které zajistila firma A.V. Gastro, s.r.o.

Sobotní program konference byl zahájen již v 9:30 a přesto byl opět sál plný. Dopolední program byl zaměřen na ergoterapii především u osob s fyzickým postižením. Přednášely kolegyně Mgr. Tereza Sádlová z ÚVN Praha, Mgr. Helena Hlochová z FN Motol, Bc. Ladislava Chanovická z FN U sv. Anny v Brně a Bc. Marika Hrušová z FN Hradec Králové. V druhé části odborného programu opět zazněly velmi podnětné příspěvky zaměřené také především na problematiku ergoterapie u osob s fyzickým postižením. O zkušenosti s využitím Bobath konceptu v domácím prostředí na kasuistice pacientky po CMP se s námi podělila Mgr. Aneta Dominiková. Mgr. Kateřina Svěčená referovala o využití technických prostředků v ergoterapii. Navázala na ni Mgr. Jaromíra Uhlířová, která společně s kolegyní Mgr. Svěčenou, nastínila možnosti uplatnění ergoterapeuta v problematice řízení motorových vozidel u lidí s funkčními deficity u nás a v zahraničí. Závěrečné sdělení velmi dobře doplnili i kolegové z Centra Paraple s příspěvkem o projektu tohoto centra „Máma, táta na vozíku...no problem.“

Závěrečný blok přednášek byl tematicky věnován uplatnění ergoterapie v sociální sféře. Ačkoli tento blok začínal až ve 14 hodin v sobotu odpoledne, úbytek účastníků v sále jsme příliš nezaznamenali, což nás velmi těší. Svědčí to o tom, že program byl pro účastníky velmi zajímavý a nechtěli si proto nechat ujít ani příspěvky, které byly jen z organizačních nikoli odborných důvodů

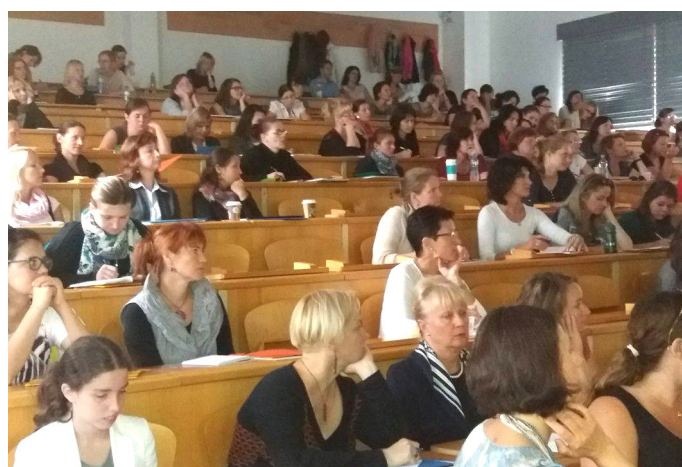
zařazeny na konec programu. Závěrečný blok zahájila přednáška Mgr. Jany Pluhařikové Pomajzlové, která představila koncept „Recovery“ a jeho uplatnění nejen v rámci ergoterapie u osob s duševním onemocněním. Na její přednášku navázal Bc. Michal Kašpar se svou osobní zkušeností v realizaci konceptu recovery z pozice klienta. Kolegyně Mgr. Veronika Slepíčková a Mgr. Olga Pekárková přiblížily možnosti využití metod sociální práce v komplexní rehabilitaci, jak je realizují v centru Ergoaktiv. O tom, jak by případně mohla ergoterapie fungovat jako most mezi léčebnou a sociální rehabilitací přednášely kolegyně Bc. Petra Krůtová a Bc. E. Šestáková z FNKV. Letošní, již v pořadí 28. celostátní odbornou konferenci ergoterapeutů uzavřela svým příspěvkem Mgr. Anna Krulová se zkušeností vyučující v novém magisterském studiu ergoterapie na 1. LF UK v Praze.

Jak na závěr zhodnotit letošní konferenci. Z mého pohledu splnila konference naše očekávání. Velký můj

děk patří mým kolegyním z organizačního výboru konference, které opět prokázaly, že odvádějí skvělou práci, v minimálním počtu osob a s plným nasazením pro svůj obor. Také bych chtěla poděkovat kolegyním ze spolku *ERGOTerapeuti všem*, které nám zajistily báječný společenský večer, za který mnoho účastníků přišlo osobně poděkovat a který lidem z organizačního výboru umožnil po dlouhé době si společenský večer vychutnat v roli účastníka bez nutnosti nad něčím dohlížet, organizovat či řešit. Velmi jsme si to užily a děkujeme. Stejně tak bych chtěla poděkovat studentům 1. LF UK v Praze, kteří nám pomohli s organizací konference a zajištěním prodeje propagačních předmětů. Velký dík patří všem přednášejícím, kteří svými příspěvky na vysoké odborné úrovni a s projeveným zaujetím pro obor ergoterapie vytvořili na konferenci velmi milou a otevřenou atmosféru, která vzbudila širokou diskusi ke všem odborným sdělením. Děkuji také všem účastníkům konference. Děkuji

Prof. MUDr. Marcela Grünerová Lippertová, Ph.D.

Pohled do sálu

Organizační výbor konference

především za to, že se naší konference zúčastnili a tím projevili zájem o setkávání se s kolegy z praxe, o příležitost získat nové zkušenosti a nechat se jimi inspirovat ve své praxi. Velmi děkuji za veškeré položené dotazy. Z letošní konference mám velmi dobrý pocit, který mi potvrdili nezávisle i další účastníci, a to především díky tomu, že se hojně a otevřeně diskutovalo ke všem příspěvkům. Domnívám se, že je to dobrý signál pro náš obor a jeho další budoucnost. V momentě, kdy spolu přestaneme diskutovat, nebudeme mít zájem se setkávat a učit se od sebe navzájem, můžeme ohrozit další existenci našeho oboru. Tento rok jsme tomu zabránili. Doufám, že v příštím roce se nám to také podaří, a naše srdečné pozvání na 29. celostátní odbornou konferenci ČAE opět přijmete.

Oslava Dne ergoterapie 2016

Zapsaly: Bc. Tereza Fialová, Bc. Petra Horskáková, studentky 2. ročníku navazujícího magisterského studia ergoterapie, 1. LF Univerzity Karlovy, Praha

Kontakt: tereza@ergoterapeutivsem.cz, petrah@ergoterapeutivsem.cz

Dne 9. 11. 2016 se uskutečnila oslava dne ergoterapie. Organizace se ujal spolek *ERGOTerapeuti všem* pod záštitou České asociace ergoterapeutů a ve spolupráci s Klinikou rehabilitačního lékařství 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Díky této spolupráci bylo akcí možné uspořádat přímo v prostorách kliniky, a to v denním stacionáři ve 2. patře, kde je velmi příjemná atmosféra.

Protože asociace převzala nad akcí svojí záštitu a finančně ji podpořila, vytvořili jsme krásný program i s občerstvením, který byl pro účastníky zcela zdarma.

Jak už místo konání napovídá, tématem večera byl „Život po poškození mozku“. Program zahájila slečna Michaela Švejdvová, někdejší pacientka kliniky, která v únoru 2015 po střetu s tramvají utrpěla difuzní axonální poranění mozku. Michaela je mladá, inteligentní žena s velmi dobrými komunikačními schopnostmi. Její přednáška byla velmi autentická. Popisovala, jak velký kus cesty za necelé dva roky musela ujít, a co vše stojí za tím, že byla schopna na oslavu dorazit sama bez doprovodu jen s vycházkovou holí. Přednáška byla podána s velkým elánem, humorem a chutí do života. Takoví pacienti nás ergoterapeuty vždy neskutečně motivují.

Po coffe breaku následoval krátký vstup pana Roberta Náhlého, vedoucího pobočky firmy Meyra v Praze, který přivezl velké množství kompenzačních pomůcek. Účastníci si mohli udělat přehled, jestli na pracovištích mají vše nebo se inspirovat, co by bylo vhodné pořídit.

Do této části večera bylo také slibováno překvapení od spolku *ERGOTerapeuti všem*, a tím bylo oficiální představení nového webu o ergoterapii, činnosti spolku a dalších věcech, které podpoří propagaci oboru. Web najdete na www.ergoterapeutivsem.cz. Poté následovalo další krátké posilnění kávou, nebo čajem a napjaté očekávání posledního hosta, kterého se všichni nemohli dočkat.

Zpěvák Michal Hruza s námi přišel oslavit náš den. Přátelsky, vtipně a otevřeně povykládal o úrazu, který se mu stal 17. 7. 2014 v Ostravě na Stodolní ulici, po koncertu na Festivalu v ulicích, pár dní před slavným Colours of Ostrava. Vyprávěl nám, jaké má zážitky z ergoterapie, kterou absolvoval právě na Klinice rehabilitačního lékařství, a jaké to pro něj je vracet se zpět ke své profesi a dělat věci, které měl rád, například běhání. Popsal také, jak to probíhá na koncertech, stále má problém s krátkodobou pamětí, používá čtečku na texty. Rozloučil se s námi titulní písní ze seriálu *Vyprávěj* a *Zakázaným uvolněním*,

Firma MEYRA ČR, s.r.o. představila nové pomůcky

Spolek ERGOTerapeuti všem a Michal Hruza

Bohatý program byl i s občerstvením pro účastníky zcela zdarma

Zpěvák Michal Hruža s námi přišel oslavit náš den

dokonce jsme se společnými silami snažili vymyslet rým na Ergoterapie, nechme se překvapit, třeba zazní na připravovaném albu. Poté následovala neformální část, občerstvení a diskuze u vína.

Kapacita akce byla naplněna méně než 24 hodin po spuštění registrace, zúčastnili se, jak studenti, tak pracující. Den ergoterapie byl pro letošní rok opravdu náležitě oslaven.

Informace z Registru

Zdroj: <http://www.nconzo.cz/web/guest/prodlouzeni-osvedceni>

Žádost o prodloužení platnosti osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu je nutné podat nejpozději do 60 dnů před skončením platnosti osvědčení – pozor dnem podání je den, kdy žádost obdrželo oddělení Uznávání kvalifikací a registru, nikoliv den, kdy byla žádost podána na poště k odeslání.

Podané žádosti o vydání osvědčení budou vyřízeny ve lhůtě 30 dnů, dřívější vyřízení není možné.

Jak zůstat nadále registrovaným zdravotnickým pracovníkem?

Pokud potřebujete znovu získat „registraci“ doporučujeme postupovat takto:

1. vyplňte žádost o VYDÁNÍ osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu (www.nconzo.cz/web/guest/formulare1/)
2. nezapomeňte na vyplněnou a na poslední straně podepsanou žádost nalepit kolkovanou známku (obě části kolkované známky) v hodnotě 100 Kč
3. k takto zatím vyplněné, podepsané a okolkované žádosti o vydání osvědčení připojte na list papíru vlastnoručně napsané následující:
 - a) „Žádám o využití dokladů z předchozí registrace číslo: ...“ připojte podpis a doručovací adresu.

- b) Pokud jste již zaslali chybně žádost o prodloužení platnosti osvědčení: i „Žádám o využití dokladů z předchozí žádosti, kterou jsem odeslal/a dne ...“ (uveďte datum, kdy jste tuto první žádost podali na poštu, případně přiložte kopii podacího lístku) popřípadě číslo jednací (uveďte číslo jednací – MZCR.../2015). Připojte podpis a doručovací adresu. Pokud budete postupovat podle bodů 1.–4., nebudete muset znovu opětovně posílat potvrzení od zaměstnavatele o výkonu povolání a kopie dokladů o celoživotním vzdělávání s kredity.

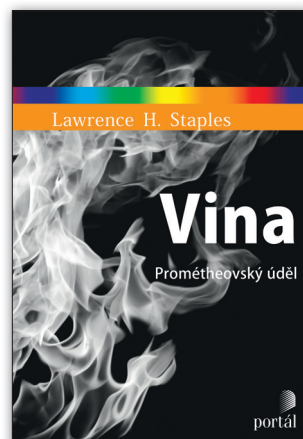
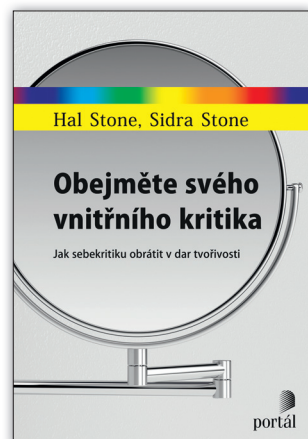
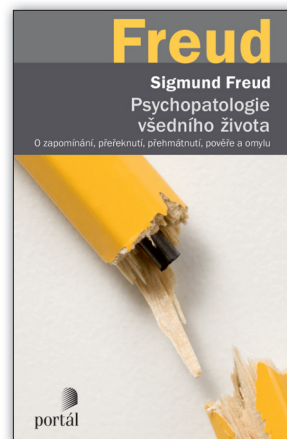
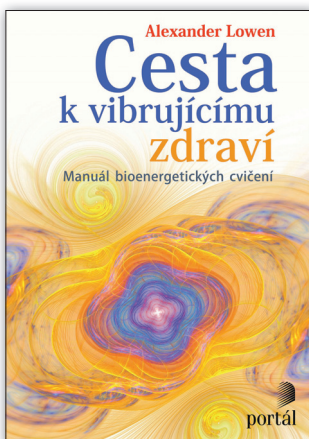
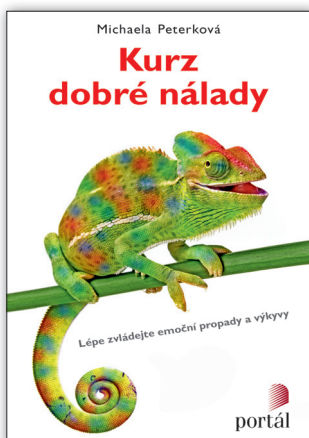
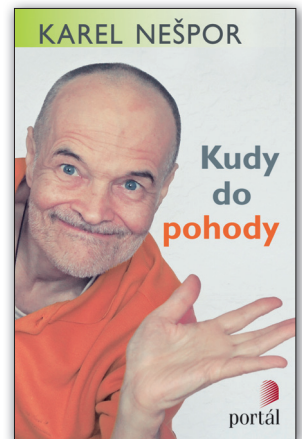
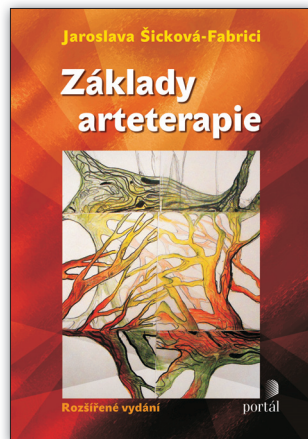
Tuto žádost o vydání osvědčení pošlete poštou na adresu:

MZČR
Registrace
Vinařská 6
60300 Brno

Bližší a aktuální informace naleznete na:

www.nconzo.cz/web/guest/prodlouzeni-osvedceni, včetně on-line žádostí.

Vzděláváme se s Portálem

III. ODBORNÁ ČÁST

Apraxie

Autor: Bc. Iva Hlavsová

Pracoviště: GaRC Kladno, s.r.o.,

Kontakt: hlaholice@post.cz

Apraxie jsou definovány jako „pohybové poruchy, které je možno pozorovat, jestliže pacient provádí komplexní pohyby podle pokynů nebo má pohyb imitovat. Poruchy pohybu však nesmí být způsobeny změnou svalového tonu, třesem nebo poruchou koordinace. Apraxie se projevuje, pokud po pacientovi požadujeme spojení více jednoduchých pohybů.“ (Grieve, 1996)

Definice

Označení apraxie se používá při narušení výkonu jednotlivých pohybů nebo pohybových řad, také při manipulaci s objekty, jde o následek mozkového poškození. Funkční porucha je obvykle oboustranná a zasahuje jak horní končetiny tak i dolní (Poeck, 1997) a obličej.

Klasifikace

V mezinárodní klasifikaci nemocí MKN-10 (R 48.2.)

Lokalizace

Apraxie vzniká lézí v asociačních oblastech dominantní hemisféry mozku v povodí *a. cerebri media* v oblasti frontální a parietální a také v blízkosti Brockova centra. Léze *corpus callosum* může způsobit jednostrannou apraxii.

Prognóza

Projevy apraxie se v prvních měsících pro prodělání CMP částečně upravují spontánně samy. Jedná se hlavně u ideomotorické apraxie, tito pacienti si zachovávají kinestetické paměťové vzorce a jsou proto schopni automatické činnosti ve známém prostředí vykonávat. U ideativní apraxie lze provádět jednoduché činnosti. Zvládnutí komplexních činností se vrací spontánně jen velmi zřídka.

Rozdělení

Ideomotorická apraxie – plán aktivity zůstává, ale provedení činnosti je chybné. Jde o neschopnost provedení pohybu nebo gesta. Je narušeno také motorické učení. U pacienta, pokud přechází z jednoho úkonu na druhý, se běžně objevuje opakování prvního úkonu. Ve známém

prostředí provádí pacient běžné úkoly bez problémů, automaticky. Takže pokud se nepřidruží další problémy, je pacient schopen fungovat v domácím prostředí, jen je třeba dbát o jeho bezpečnost.

Ideatorní apraxie (v některých zdrojích uváděna také jako ideativní) – porucha provádění smysluplných pohybů, která vzniká jako následek ztráty plánu pohybu. Pacient není schopen provádět činnosti, při kterých je zapotřebí použití určitých předmětů. Pacient bez potíží předmět pojmenuje a popíše jeho funkci, ale prakticky ho není schopen použít. Zůstává schopnost předvedení jednotlivých částí pohybu, avšak nemožnost je správně spojit a dát je do správného pořadí. Jednoduché úkony provede pacient v domácím prostředí plynule a správně.

Konstrukční apraxie – porucha prostorového vnímání, projevuje se tedy při organizaci komplexní činnosti v prostoru. Těžká konstrukční apraxie narušuje všechny běžné denní činnosti.

Dále se také uvádí řečová (nebo orální) apraxie – porucha schopnosti správně vykonávat volní artikulační pohyby. Někdy je také uváděna apraxie při oblékání.

Paraplexie

Jde o nedostatky, které se mohou vyskytnout při provádění pohybů. Je možné je pozorovat jako váhání, zmatení, ohromení, zděšení, neobratnost, silná koncentrace na činnost, špatné uchopení objektu, postupné přibližování ke správnému uchopení, perseverace, použití prstů místo objektu.

Jiná onemocnění

Ideomotorická a ideatorní apraxie se může objevit u pacienta také souběžně.

Problémem, který znevýhodňuje apraktické pacienty, je snížená možnost se dorozumět prostřednictvím komunikačních gest. Toto je ještě důležitější, jestliže zvážíme, že zhruba 80% pacientů s apraxií jsou také afatici (pozn. ale jen část pacientů s afázií má zároveň také apraxii), a že leckdy neverbální komunikace je u lidí s postižením řeči jediným možným prostředkem dorozumět se s okolím. (Škopcová, 2000)

Dále bychom měli před testováním vyloučit poruchu hlubokého čítí (jde o poruchu jednostrannou a činnost je kvalitnější pokud dojde ke zrakové kontrole). U pacienta může být také přítomna porucha prostorové či pravo-levé orientace, kterou je potřeba před testováním apraxie také vyloučit, aby tato neovlivnila výsledek testování. V některých případech se může také spojit apraxie s tzv. neglect syndromem.

Bezpečnostní rizika pro pacienty s apraxií

V ohrožení jsou spíše pacienti s ideatorní apraxií. Může se jim např. stát úraz elektrickým proudem, kdy elektrospotřebič strčí pod vodu za účelem opláchnutí. Nebezpečí znamenají i spotřebiče v kuchyni jako je mixér, kráječ chleba. Obyčejný nůž při špatném úchopu může také způsobit zranění.

pADL

Oblékání – u pacientů s apraxií je oblékání porušeno jen částečně. Většinou je rychle upravitelné a dělají spíše problémy knoflíky, zipy a tkaničky.

Osobní hygiena – potíže dělá především čištění zubů (kdy jde o komplexní činnost). Může dělat potíže také holení (hlavně když je spojeno i s orální apraxií) a líčení.

Jedení – jako takové problematické není. Potíže tvoří příprava jídla viz výše. Někteří pacienti si pomáhají tím, že jednotlivé složky jídla jí rukama (např. marmeládu, máslo, sýr, salám, pomazánku).

Chůze, přesuny – důležité je naučit se zacházet s pomůckami k chůzi, také směřování DK přesně a rychle je problematické, běhání je často nemožné.

Koupání – zacházení s kohoutkem (zjistit zda mají doma páku či růžici).

Vyšetření

Příklady pohybů, které mohou při apraxii dělat potíže:

1) Imitace pohybů

Obličej – olíznout rty, nafouknout tváře, vycenit zuby;

HKK – položit ruku na hlavu, namalovat kruh ve vzduchu, špičky prstů dát na bradu, lusknout prsty, opozice palce se všemi prsty tam a zpět;

DKK – klást nohy přesně vedle sebe, rychle na místě cupitat.

2) Imitace symbolických gest

Obličej – zasyčení jako had, nakrčit nos, udělat zlý obličej;

HKK – zamávat, pokynout na pozdrav, hrozit pěstí;

DKK – vztekle zadupat, něco nohou odstrčit, zmáčknout pedál.

3) Pantomima s objekty

Obličej – kouření cigarety, cucání bonbónu, zapískání na píšťalu;

HKK – použití lžice, kartáčku, hřebenu, pití z hrnku, použití kartáčku na nehty, zapálit sirku, stříhat s nůžkami;

DKK – kopnout do míče, zašlápnout cigaretu.

Testy

U nás na pracovišti používáme dva testy na apraxii. Jeden jsem přeložila se svou kolegyní a používáme ho spíše u lůžka jako vylučovací. Je jednoduchý a nepotřebujeme k němu žádné pomůcky, jde o test AST. Dále jsme přeložila test od Caroline van Heugten a Chantal Geusgens kde je již potřeba pomůcek.

Test TULIA (Test of Upper Limb Apraxia) – vznikl ve Švýcarsku. Splňuje všechny důležité psychometrické požadavky jako reliabilitu a validitu. Obsahuje 48 položek v 6 subtěstech. Test trvá od 5 do 20 minut, záleží na kognitivních a psychických schopnostech pacienta. Bodování je od 0 do 5. Maximální počet bodů je 240. Hraniční skóre tvoří 194 bodů.

Test AST (Apraxie-Screening-Test) – jde o kratší verzi testu TULIA. Zde je pouze 12 položek a bodování buď provede činnost a dostává 1 bod nebo neprovede 0 bodů. Je rychlejší, jeho vyhodnocování trvá pouze 5 minut. Není zapotřebí žádný materiál

Test Apraxie dle Caroline van Heugten a Chantal Geusgens

Podmínky pro testování – obsahuje 2 subtesty: 1) 9 položek pro manipulaci s předměty a 2) pro gesta. Body od 0–90. Test je určen pro dospělé, věkově neomezené. K testování je zapotřebí lžice, kladivo, nůžky, guma, hřeben, šroubovák a svíčka. Pokud má pacient motorický nebo sensorický deficit test se provádí na zdravé končetině a pokud deficit není tak na dominantní.

Terapie

Základní principy

Už při provádění „jednoduchých“ denních činností jsou pacienti s apraxií často přetěžováni a unaveni. Proto je důležité přizpůsobit se pacientovi délkou terapie a vhodným časem k terapii.

V celkové situaci pacientů není dobré neúspěchy zkoušet pořád dokola, ale dávat cílenou podporu. Komplexní spleť pohybů musí pacient dále dělat rozumně a srozumitelně. Doporučuje se dopracovávat se k jednotlivým částem postupně v detailech a řešení mechanicko-funkčních

problémů. Apraktičtí pacienti se neučí díky svým chybám, protože to takto nemohou pochopit. Důležité je vypracovat osobní schopnosti a limity pacienta a na tom terapii stavět. Je lepší vše nacvičovat na smysluplných činnostech a přizpůsobovat se co nejvíce podmínkám, které má pacient v domácím prostředí. Pacienti s apraxií se velmi dobře učí díky vícenásobnému opakování činností.

Existují různé způsoby a přístupy k léčbě apraxie – zde uvádím pouze některé:

– **Zjednodušování činností (rozkrokování)**

Např. při učení krájení chleba. Nejprve se učí pacient pohybovat rukou po stole (ruka představuje nůž a je položena na hranu), dále posunuje pacient nějakým předmětem (ruka stále imituje nůž), dále drží špachtli a krájí s ní např. písek, roztírá barvy po papíru. Další krok je mazání másla na chleba a pak krájení.

– **Zpracování významu funkčního detailu a mechanicko-funkční pracovní pochopení**

Např. pacientovi nejde otevřít PET lahev (tedy mu nejde ani otvírání pasty, krému na obličej atd.). V terapii se zkouší různé velikosti víček na různé nádoby a neustálé opakování této činnosti. Terapeut může různě pomoci (ukázat, vést pohyb)

– **Jeden předmět více funkcí**

Např. nůž má více funkcí krájení, mazání, nabírání na vidličku. S těmito více funkčními předměty mají pacienti většinou problém. Je důležité ukázat jim předmět ve všech funkcích a tyto pohyby vyzkoušet.

K léčbě apraxie se využívá také metoda dle Prof. Perfetti – Kognitivně-terapeutické cvičení dle Perfetti. Kdy činnosti jsou rozděleny do 3 částí. Ve 2 částech probíhá cvičení bez zrakové kontroly a je podporována senzomotorika.

V české literatuře jsem našla terapii dle Škopcové (2000), která provádí léčbu apraxie následovně: Léčebná

intervence je založena na nácvičku gest. V první fázi se nacvičuje používání běžného předmětu. Tato první fáze je rozdělena do tří částí:

- 1) Pacient je požádán, aby ukázal, jak používá běžný předmět (např. lžíci).
- 2) Pacientovi je ukázán obrázek, na kterém je předchozí předmět používán při činnosti. Pacientovým úkolem je tuto činnost předvést.
- 3) Pacientovi je ukázán obrázek, na kterém je pouze předmět (lžice). Pak je požádán, aby předvedl, jak se předmět používá.

Každá fáze obsahuje 20 položek, pokud jich pacient zvládne 17, může pokračovat dále. V druhé fázi se trénují symbolická gesta. I toto cvičení je rozděleno do tří částí podobných těm předchozím. Ve třetí fázi dochází k trénování nesymbolických gest. Pacient je požádán, aby napodobil gesto, které předvede terapeut. Celkem je zadáno 12 gest, přičemž 6 z nich jsou gesta statická a 6 z nich gesta dynamická.

Literatura

Grieve, J. 1996. *Neuropsychologie pro ergoterapeuta, vyšetřování percepce a kognitivních funkcí*. Skripta dostupná v knihovně Kliniky rehabilitačního lékařství.

Škopcová, M. 2000. *Apraxie – možnosti z hlediska ergoterapie*. Praha, 2000. Diplomová práce na 1. Lékařské fakultě UK. Vedoucí diplomové práce MUDr. Anna Zárubová

Habermann, C., Kolster, F. 2002. *Ergotherapie im Arbeitsfeld Neurologie*. 1. vydání. Stuttgart – New York: Theime, 2002. ISBN 3-13-125621-4

https://www.researchgate.net/publication/257104749_Klinische_Assessments_zur_DiagnostizDiagno_von_Apraxie

http://www.helsebiblioteket.nofagprosedyrer/ferdige/_attachment/198019?_ts=15001cd872b&download=true

Příloha č. 1

GARC Kladno s.r.o. , Fr. Kloze 37, 272 01, Kladno, IČ: 27371794, DIČ CZ27371794

Test apraxie

Jméno pacienta:..... RČ:.....

Vyšetřoval: Datum:.....

1. Předvedení objektů

A. pantomima

	Zkouška 1	Zkouška 2	Body
Klíč	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Pilka	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Zubní kartáček	6 2 1 0	3 2 1 0	☐

B. pantomima s objektem

	Zkouška 1	Zkouška 2	Body
Lžíce	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Kladivo	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Nůžky	6 2 1 0	3 2 1 0	☐

C. manipulace s objektem

	Zkouška 1	Zkouška 2	Body
Guma	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Hřebek	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Šroubovák	6 2 1 0	3 2 1 0	☐

2. Gesta

	Zkouška 1	Zkouška 2	Body
Sfouknout svíčku	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Zavřít oči	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Zamávat	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Vyplazit jazyk	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Zasalutovat	6 2 1 0	3 2 1 0	☐
Zavřít pěst	6 2 1 0	3 2 1 0	☐

Body celkem (max. skóre 90, hraniční skóre 86): _____

Poznámky: _____

Příloha č. 2 INSTRUKCE PRO TESTOVÁNÍ

1. Předměty k testu

- lžíce, kladivo, nůžky (předvedení pantomimy)
- guma, hřebec, šroubovák (zacházení s předměty)
- svíčka (gesta)

2. Postup testování

Pacient sedí naproti testujícímu (předměty má terapeut nachystány před testem, ale tak, aby je pacient neviděl). Pokud má pacient motorický nebo senzorický deficit na HK, tak test provádí zdravou končetinou. Pokud je bez deficitu, tak provádí test dominantní končetinou. Pokud předvede pacient pohyb napoprvé správně, hodnotí se body 6. Pokud tento pohyb není perfektní, dá se mu druhá šance a skóre za oba pokusy se sčítá. U pacientů s afázií tento test není vhodný a záleží na terapeutovi, jestli ho provede.

3. Vyhodnocení testu

Skóre 6 = pohyb je proveden normálně a v prvním pokusu

Skóre 3 = pacient potřebuje druhý pokus, aby provedl pohyb normálně

Skóre 2 = pohyb je skoro normální, jen je trochu neobratný, pomalý

Skóre 1 = pohyb je jen trochu podobný tomu normálnímu provedení, proveden na jiném místě

Skóre 0 = pohyb je špatný

Maximální skóre: 90

Celkové cut-off skóre: < 86 apraxie

4. Slovní instrukce

- U bodu A. pantomima (bez předmětu)

Můžete mi ukázat, jak byste použili (klíč, pilu a kartáček na zuby)?

Zde se nejprve použije pero, to se neskóruje, jen se ukáže, jestli pacient rozumí instrukcím a způsob jak bude test probíhat. Předvádění zubního kartáčku normálního ne elektrického. Při tomto pohybu by měla být ruka před ústy a ústa otevřená. Místo kartáčku se nepoužívají prsty.

- U bodu B. pantomimy s objektem už je před pacienta položen předmět, ale ten se ho nesmí dotknout.

Mohl by jste mi ukázat, jak byste použil tento předmět bez toho, aniž byste se ho dotkl.

- U bodu C. manipulace s objektem je předmět položen před pacienta. Nemusí ho umět pojmenovat. Nedáváme předmět do ruky pacienta, musí si ho vzít sám.

Můžete mi ukázat, jak byste použil tento předmět? Můžete si ho vzít do ruky.

- U bodu 2. Gesta jde o zrcadlové napodobování terapeuta.

Provedte gesto podle mě.

Svíčka umístěna před pacienta se zvedne k ústům a sfoukne.

Zavření očí by mělo být provedeno jasně.

V případě, že pacient automaticky předvádí salutování jinak, skóruje se při prvním pokusu 2 body a při druhém pokusu se uvede: Můžete následující pohyb udělat přesně podle mě?

Při zavření pěsti by to nemělo být bráno jako agresivní útok na pacienta ze strany terapeuta.

Ergoterapie v Asistenci, o. p. s., aneb když vedení organizace pochopí, jaký má ergoterapie potenciál...

Autor: Bc. Kateřina Rybářová

Pracoviště: Asistence, o.p.s.

Kontakty: katerina.rybarova@asistence.org

Ráda bych s Vámi sdílela pozitivní zprávy z neziskové organizace Asistence, o.p.s., ve které pracuji společně se dvěma dalšími ergoterapeutkami. Asistence, o.p.s. je registrovaný poskytovatel sociálních služeb – osobní asistence a sociální rehabilitace. Její služby jsou určeny lidem s tělesným a kombinovaným postižením ve věku od 16 do 64 let žijícím v Praze. Z praxe víme, že řada lidí se mylně domnívá, že pracujeme pouze se studenty či absolventy Jedličkova ústavu a škol. To je však již dávná minulost. S touto institucí spolupracujeme stejně jako s mnoha jinými. Proto pokud vás napadne po přečtení tohoto příspěvku nějaký váš pacient/klient, kterému bychom mohli u nás v Asistenci, o.p.s. s něčím pomoci, určitě se na nás neváhejte obrátit.

Reaguji tak i na diskusi, která probíhala během letošní celostátní ergoterapeutické konference zejména ohledně návaznosti zdravotnických služeb poskytovaných v nemocnicích na služby sociální. V letošním roce jsme se začali intenzivněji věnovat navazování vzájemné spolupráce s různými institucemi (nemocnicemi, klinikami, organizacemi apod.) a rozšiřovat tak povědomí tamějších zaměstnanců, zejména ergoterapeutů a sociálních pracovníků, o možných přínosech práce ergoterapeutek z Asistence, o.p.s. pro jejich pacienty/klienty. Ne každý zaměstnavatel ergoterapeutům umožňuje chodit do domácího či pracovního prostředí, přestože to často bývá naprosto nezbytné, aby daný pacient/klient mohl být opravdu soběstačný. A proto je dobré mít kontakty na ergoterapeuty, jako třeba na nás, kteří tuto možnost v daném kraji mají.

Pozice ergoterapeuta v Asistenci, o.p.s. je téměř nepřetržitě obsazena již řadu let. V letošním roce se nám podařilo přesvědčit vedení naší organizace, aby se pořídily nové ergoterapeutické pomůcky, speciální počítačové programy, výškově nastavitelný stůl i lehátko. Také jsme prosadili rozšíření celkového úvazku na pozici ergoterapeuta z 0,7 na 1,7! Ptáte se, jak se nám to podařilo? Odpověď je prostá – vysvětlili jsme všem zaměstnancům Asistence, o.p.s., co je to ergoterapie. Popsali jsme jim na konkrétních příkladech, co všechno děláme nebo dělat můžeme, a ověřili jsme si, že nás pochopili. Netrvalo dlouho a naši kolegové ze služby osobní asistence, podporovaného zaměstnávání,

tranzitního programu, dobrovolnictví i psychologického poradenství nás začali oslovovat s poptávkami po ergoterapii pro jejich klienty.

Jak konkrétně vypadají ergoterapeutické intervence s našimi klienty, si jako ergoterapeuti asi dovedete představit. Kromě běžného nácviku personálních i instrumentálních všedních denních činností, tréninku kognitivních funkcí a terapií horních končetin hojně provádíme také modelové činnosti. Dáváme tak možnost především klientům, kteří si hledají své pracovní uplatnění, si prakticky vyzkoušet provádění dílčích úkolů, které by v hledaném typu zaměstnání mohli potřebovat zvládat. Získávají tak náhled na své schopnosti a dovednosti a získávají lepší představu o tom, co by daná práce mohla obnášet. Chodí k nám poměrně hodně klientů, kteří ještě nikdy nepracovali, a právě pro ně jsou podle našich zkušeností modelové činnosti nejpřínosnější.

Velkou výhodou pro nás ergoterapeutky v Asistenci, o.p.s. je **možnost pracovat i kdekoliv v terénu**. Proto můžeme kdykoliv jít nejen do domácího prostředí našich klientů, ale také do jejich pracoviště, školy nebo kamkoliv jinam. Toho se dá dobře využívat nejen pro hodnocení jakéhokoliv prostředí a případné navrhování jeho úprav, ale samozřejmě také pro samotné nácviky všedních denních činností. Proto jsem např. minulý týden byla trénovat luxování s klientkou u ní doma a kolegyně řešila úpravu bariérového vstupu do domu jiného klienta.

Další oblastí, které se věnujeme, jsou **kompensační pomůcky**. Ty s klienty nejen vybíráme, zkoušíme a trénujeme jejich správné používání, ale také klientům v případě potřeby **pomáháme se získáním finančních prostředků** na jejich pořízení. V tomto kontextu jsme tady na příklad s klienty řešili změnu lékaře, oslovování sponzorů, psaní žádostí o příspěvky od nadací nebo jsme vypisovali žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku od Úřadu práce pro pořízení stropního zvedacího systému, ke kterým jsme vždy přidávali i ergoterapeutické doporučení pořízení dané pomůcky atd. Povedlo se nám takto získat finance na pořízení několika mechanických vozíků i např. na instalaci kódovacího zařízení na dveře do domu i bytu u zcela imobilní klientky, za kterou denně dochází osobní asistenti. Víím, že v nemocnicích na řešení podobných záležitostí

nezbývá moc čas, proto mi přijde důležité, abychom o sobě vzájemně věděli a dokázali pacientům/klientům předat kontakty do organizací poskytujících sociální služby, kde nebývají tak omezené zejména časové možnosti pro ergoterapii.

Kromě všech již zmíněných běžných věcí, které v Asistenci, o.p.s. my ergoterapeutky děláme, je i **školení všech osobních asistentů**, kteří asistují našim klientům. Učíme je zejména základy manipulace s našimi klienty (zejména při přesunech z vozíku na lůžko / WC

/ jinam), seznamujeme je s užitečnými pomůckami pro provádění přesunů a edukujeme je o tom, jak se případně zachovat v „krizových“ situacích jako např. při epileptickém záchvatu nebo dušení klienta. Proškolili jsme takto po malých skupinkách již cca 100 lidí a ještě další školit budeme. Samozřejmě tuto příležitost využíváme i k tomu, abychom je seznámili s ergoterapií. Pozitivní a zároveň zajímavé je, že poměrně velká část z nich nám bez předchozího vysvětlování dokáže velice pěkně a trefně popsat, co je to ergoterapie, což nás velice těší.

Já se v Asistenci, o.p.s. nejvíce věnuji **ergoterapeutickému hodnocení pracovního (i jiného) prostředí z hlediska přístupnosti** a navrhování vhodných úprav. Chodím na různá pracoviště, do škol či organizací, které nás osloví (nebo které pozitivně zareagují na nabídku ergoterapeutických služeb od fundraisera Asistence, o.p.s. nebo od konzultantek služby podporované zaměstnávání), a zhodnotím jim, jak moc je jejich prostředí bariérové či přístupné pro lidi s různou disabilitou. V současné době na toto téma zároveň píšu i svou diplomovou práci (v rámci navazujícího magisterského studia ergoterapie) a vytvářím nový ergoterapeutický nástroj pro objektivní hodnocení pracovního prostředí pro osoby s fyzickou disabilitou (se zaměřením na kancelářská pracoviště). Doufám, že se mi ho brzy povede dotvořit do finální verze, abych vám ho případně mohla představit. Tato oblast práce je velmi zajímavá a velice si vážím toho, že mám v Asistenci, o.p.s. možnost se touto problematikou zabývat.

Společně s ostatními ergoterapeutkami také chodíme školit zaměstnance různých firem v ergonomii práce. V červnu jsme takto proškolili individuálně cca 300 zaměstnanců jedné pojišťovny a upravili jsme jim jejich pracovní místa u jejich počítačů podle jejich individuálních potřeb. I to byla velmi obohacující zkušenost a velký zážitek. Nyní se již chystáme na další takovou akci.

Troufám si říct, že v Asistenci, o.p.s. jsme se stali již nepostradatelnou součástí týmu, která propojuje celou organizaci zevnitř a přináší jí řadu výhod, které od nás naplno využívá. Máme velkou radost z toho, že nám vedení organizace umožnilo se věnovat prakticky všemu, čemu můžeme a chceme. Pevně věřím, že nejsme jediné ergoterapeutky, kterým se něco podobného povedlo. Nicméně jsem tuto pozitivní zprávu chtěla sdílet i s vámi a ukázat vám, že když se chce, všechno jde...

Ergoterapeutky z Asistence, o.p.s. na veletrhu kompenzačních pomůcek v Düsseldorfu 9/2016

zdroj: archiv autora

Být znovu užitečným ...

Autor: Bc. Jana Žďárská

Pracoviště: Domov Sue Ryder, z.ú.

Kontakt: jana.zdarska@seznam.cz

Jak těžké je odejít do domova seniorů a lze to vůbec psychicky zvládnout? To je otázka, která opětovně trápí mnohého z našich starších spoluobčanů. A že to určitě není nic snadného, to si jistě dokáže představit i většina z nás. Je sice pravda, že v domově pro seniory je o klienty vzorně postaráno, ale co tam člověk může postrádat – to je pocit být ještě pro ostatní užitečný...

V Domově Sue Ryder poskytujeme sociální služby pro seniory. Stárí tu pro nás není důvodem být sám a vzdát se drobných radostí života. Na základě životního příběhu klienta se snažíme nalézt smysluplnou činnost, kterou klient dříve rád vykonával. Pokud je to jen trochu možné, snažíme se ji klientovi zprostředkovat, aby znovu zažil pocit být užitečný a pro ostatní důležitý.

Rádi bychom vám nabídli tři příběhy, kde se nám to podařilo.

Příběh první – čtenářka paní V.

Paní V. byla a stále je vášnivou čtenářkou. Dovolili jsme si této skutečnosti využít a požádali jsme ji o pomoc. Hledali jsme člověka sečtělého, čtenáře tělem i duší, který knihám rozumí. A paní V. má pro knihy skutečně cit. Dobrá věc se podařila a paní Věra nyní pravidelně každé úterý v pobožce Městské knihovny v Domově Sue Ryder vybírá a připravuje knihy, které pak společně vystavíme do police s označením „Doporučujeme“. Přicházející čtenáři si poté mohou z doporučených knih některou vybrat. A to, že paní V. knihám rozumí, se nám potvrdilo hned první týden – to

když jsme zjistily, že knihy, doporučené paní V., si čtenáři v momentě rozebrali.

Příběh druhý – motorista pan Z.

Pan Z. byl celý život vášnivým motoristou. Automobily miloval, rád je řídil, a když už je řídit nemohl, alespoň o nich zaníceně vyprávěl. Prohlíželi jsme si společně knihy o autech anebo zaparkovaná vozidla v areálu Domova Sue Ryder. Ale to prostě nebylo ono. Pan Z. toužil auto opečovat. Přemýšleli jsme, jak bychom jej v této činnosti mohli podpořit. Nakonec jsme mu navrhli, zdali by mohl umýt vozidlo jedné z našich pečovatelek. Jedním slovem řečeno – byl nadšen. Celá akce se skvěle vydařila, pan Z. vozidlo pečlivě umyl a asistoval mu přitom i jeho syn, který právě dorazil na návštěvu. Ještě dlouho poté se pan Z. chlubil, že i na vozíku dokázal dobře umýt celé auto. A my jsme si toho vážili o to více, že krátce poté nás pan Z. bohužel opustil.

Paní V. si s knihami rozumí

Pan Z. byl vášnivým motoristou

Příběh třetí – zahradnice paní L.

Paní L. nám často ráda vyprávěla, jak se dříve s velkým potěšením starala o svoji zahrádku v zahrádkářské kolonii v Praze. Byla to její veliká radost. Aby si klientka mohla tento pocit připomenout a opět prožít, nabídli jsme jí možnost osázet si jeden z mobilních truhlíků, které máme pro klienty Domova Sue Ryder připraveny. Jedná se o mobilní záhonky na kolečkách, primárně určené pro použití ve vnitřních prostorech. Paní L. se s radostí této práce ujala. Sama si vybrala sazeničky, které rozmístila a zasázela tak, aby barevně i typově náležitě ladily. A aby rostlinky netrádaly, paní L. se pečlivě starala i o pravidelnou závlahu.

Paní L. to s květinami umí

Spolek *ERGO*terapeuti všem

Autor: Bc. Petra Horskáková, Bc. Tereza Fialová

Pracoviště: studentky 2. ročníku navazujícího magisterského studia ergoterapie na 1. Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze

*Kontakt: petrah@ergoterapeutivsem.cz, tereza@ergoterapeutivsem.cz
www.ergoterapeutivsem.cz, info@ergoterapeutivsem.cz,
Facebook: ERGOterapeuti všem*

Spolek *ERGO*terapeuti všem z. s. je spolek ergoterapeutek aktivně se zapojujících do propagace oboru ergoterapie. Spolek vznikl v březnu 2015 v Ostravě, oficiálně funguje od června 2015. Jedná se o neziskovou organizaci fungující z grantů. Činnost spolku spočívá v propagaci oboru.

Laické veřejnosti se ergoterapeutky snaží přiblížit pořádáním tematických akcí. V prosinci 2015 se konala akce Mikulášská jízda, v březnu 2016 Vítání jara, v dubnu 2016 *ERGO*terapeuti dětem a v srpnu první Olympijský příměstský tábor u koní. Akce byly zaměřeny zejména na děti a rodiče. Na všech akcích byly do programu

zahrnuty prvky zdravotně tělesné výchovy a hipoterapie. Rodičům bylo poskytováno poradenství ohledně prevence bolesti zad a byly doporučovány ergonomické úpravy pracovního prostředí.

Od března 2016 byl zahájen projekt *ERGO*café. Jedná se o odborné přednášky pro členy interprofesního týmu, studenty lékařské, pedagogické a sociální fakulty. Akce se střídavě konají v Praze a Ostravě. Cílem *ERGO*café je prezentace oboru, větší publicita a vzájemné sdílení zkušeností mezi ergoterapeuty a přiblížení oboru ostatním kolegům ze zdravotnictví, nebo speciální pedagogiky. Přednášky se konají nepravidelně vždy na jiné téma.

Činnost spolku spočívá v propagaci oboru

Mikulášská jízda

Ergoterapeutky spolupracovaly s Lékařskou fakultou Ostravské univerzity na tvorbě propagačních materiálů pro uchazeče o studium a představily obor na Noci vědců 30. 9. 2016 a prezentovaly jej na Dnech otevřených dveří fakulty, který se konal v lednu 2016. Pořádaly také prezentace pro potencionální studenty ve středních školách Moravskoslezského a Zlínského kraje. Navrhly úpravu dílen a vybavení kompenzačními pomůckami v Základní škole speciální Starostrašnická.

Spolek aktivně spolupracuje s Českou asociací ergoterapeutů. Členky se aktivně podílely na organizaci společenského programu na celostátní ergoterapeutické konferenci, konané 23.–24. 9. 2016 a také pod záštitou asociace uspořádaly Oslavu dne ergoterapie 9. 11. 2016 ve spolupráci s Klinikou rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze

Ergoterapeutky představily obor na Noci vědců a prezentovaly jej na Dnech otevřených dveří Lékařské fakulty Ostravské univerzity

na Albertově. Jak již název napovídá, spolek je taky pro klienty, pacienty, odbornou veřejnost, ale také pro kolegy, kterým budoucnost oboru ergoterapie není lhostejná.

Nápadník

Autor: Mgr. Jitka Suchá

Kontakt: www.napadnik-aktivizace.cz

Jitka Suchá, ergoterapeutka a trenérka paměti s téměř dvacetiletou praxí, vytvořila inspirující web s nápady na aktivizaci. Tento web je určen zejména pro ergoterapeuty, aktivizační pracovníky a další pracovníky, kteří se podílejí na aktivizaci zejména osob seniorského věku, včetně lidí se syndromem demence. Využít ho však mohou i aktivizační pracovníci jiných cílových skupin (lidí s handicapem nebo dětí). Všichni zde najdou hotové připravené materiály pro aktivizaci a cennou inspiraci, čímž ušetří spoustu času, který by jinak přípravě museli věnovat a budou se moci více věnovat přímé práci s klienty.

Tento web je v Čechách první tohoto druhu, je inspirován podobnými weby v zahraničí, zejména v Německu, Velké Británii a USA, kde takovéto weby fungují již

dlouhá léta a poskytují neustálou inspiraci aktivizačním pracovníkům.

Web není nijak dotován, takže je možnost připojení ke kompletnímu webu zatím pouze za poplatek na 1 rok. Neobsahuje však vůbec žádné reklamy. Jedny přihlašovací údaje pro jednu organizaci může sdílet více pracovníků, kteří to budou potřebovat.

Aktivity jsou vždy podrobně popsány, je uvedena jejich obtížnost, pomůcky, postup, eventuálně možné varianty nebo návod na výrobu. Připojeny jsou většinou také fotografie či různé pracovní listy apod. U většiny aktivit na cvičení paměti jsou přiloženy soubory k vytištění, popř. zalaminování pro skupinovou práci nebo jednotlivé pracovní listy pro individuální práci, popř. i powerpointové

prezentace. Zatím je k dispozici více než 150 různých aktivit rozdělených do 13 okruhů, a to:

- Cvičení paměti
- Pohybové aktivity – cvičení
- Pohybové aktivity – hry
- Vzpomínkové aktivity
- Smyslové aktivity
- Seznamovací hry
- Stolní hry
- Sezónní aktivity
- Aktivity pro osoby s demencí

- Aktivity s hudbou
- Aktivity venku
- Kombinované aktivity
- Různé

Web bude postupně (asi 3x ročně) doplňován o další a další příspěvky. Cena pro rok 2016 je stanovena na 450 Kč. Roční lhůta se počítá ode dne, kdy byla stanovena částka zaplacená.

Více informací najdete na www.napadnik-aktivizace.cz

Web: www.sensa-shop.cz
Tel: + 420 722 159 305
E-mail: heinzlova@3lobit.sk

Jedinečné pomůcky a hračky vhodné pro rozvoj smyslového vnímání, pohybových, poznávacích a řečových dovedností u dětí, dospělých a seniorů

- ▶ **Specjalisti v nabídce řešení pro Snoezelen a senzoryckou integraci**
- ▶ **Bohatý výběr senzoryckých pomůcek a hraček**

PRODUKTY A ŘEŠENÍ PRO MULTISENZORYCKÉ MÍSTNOSTI, RELAXACI, SENZORYCKOU INTEGRACI, FYZIOTERAPII, REMINISCENČNÍ TERAPII, PEDAGOGICKOU PRÁCI, SNOEZELLEN

Internetový obchod www.sensa-shop.cz
pro vás provozuje občanské sdružení 3lobit (www.3lobit.sk).

Web: www.snoezelen.sk
Tel: + 420 722 572 075
E-mail: meszaros@3lobit.sk

SENSA AKADEMIE:

Ve školním roce 2015/2016 spolu 24 školení v šesti výběrových tématech v České republice a na Slovensku:

- ▶ Dětské městečko Zlatovce - Trenčín v krásném 100 metrovém Snoezelenu
- ▶ Vzdělávací, rodinné a dobrovolnické centrum Akropolis v Uherském Hradišti v bílé, tmavé a dobrodružné místnosti

NABÍDKA SEMINÁŘŮ A ŠKOLENÍ S DŮRAZEM NA SNOEZELLEN A SENZORYCKOU INTEGRACI

Pro více informací navštivte stránku naší Akademie na vzdělávacím portálu www.snoezelen.sk. Portál dále nabízí zajímavé a užitečné informace k práci v multisenzoryckém prostředí (Snoezelen). Najdete tady rozhovory s odbornými pracovníky, náměty pro vaši terapeutickou práci a rovněž registr zařízení, která využívají Snoezelen.

Sensa akademii pro vás provozuje občanské sdružení 3lobit, specialisti v nabídce řešení pro Snoezelen a senzoryckou integraci.

Balanční bObles prvky na hraní, cvičení a rozvoj motoriky

- Prvky jsou vhodné pro přenos váhy, práci těla v prostoru, stabilitu, vzpřímení trupu, nácvik lezení, chůze, rotace trupu do stran, aktivitu horních a dolních končetin
- Prvky usnadňují vzpřímení hlavy a horní části trupu, dochází k uvolnění horních končetin pro manipulaci či oporu
- Vyvažování do obou stran podporuje správné a aktivní zatížení plosek nohou
- Nenásilnou formou dochází k posilování hlubokého vnitřního svalstva
- Vyrobeny z EVA pěny (certifikováno EN71)
- Naprosto bezpečné, nezávadné přírodní lepidlo
- Prvky jsou omyvatelné vlažnou vodou nebo dezinfekčními ubrousky
- Neničí podlahy ani nábytek
- Nosnost všech prvků až 100 kg, možno využít pro všechny věkové skupiny
- Prvky jsou lehké na přenášení, nekloužou
- Díky barevnému a hravému provedení prvků ve tvaru zvířat baví všechny cvičit

Prvky využívají Ergoterapeuti, Logopedi, Fyzioterapeuti, Senzorická integrace, Léčebná/lázeňská zařízení a kliniky, Speciální školy a školky, Rodiny a děti s motorickým a mentálním postižením, Stacionáře, Domovy důchodců apod.

Podrobnosti naleznete na www.coolcity.cz/bobles nebo osobně na adrese Vltavanů 229, Praha 4. Rádi přijedeme prvky představit přímo k Vám. Ceník Vám zašleme na vyžádání.

2
2016

INFORMAČNÍ BULLETIN ČAE

Vydává ČAE ČR, Kloboučnická 1627/7, Praha 4, 140 00

e-mail: info@ergoterapie.org, bulletin.cae@seznam.cz

IČO: 62348451

č.ú.: 103428915/0300

POKYNY PRO AUTORY

Příspěvky můžete posílat v elektronické formě (textový editor MS Word) na adresu: bulletin.cae@seznam.cz. Redakce si vyhrazuje právo na krácení či úpravy textů, o nichž bude autory informovat.

Články, kazuistiky

- Ideální rozsah článku je v rozmezí 70–140 řádků, v případě kazuistiky 70–210 řádků.
- U textu musí být uvedeno celé jméno autora, elektronické případně poštovní a telefonické spojení, název pracoviště.
- V textu nepoužívejte zkratky, ke zvýraznění používejte pouze tučné písmo či kurzívu.
- Struktura většího článku nebo kazuistiky (pouze u textů nad 140 řádků):
 - Název práce
 - Celé jméno autora, pracoviště
 - Souhrn (do 15 řádků)
 - Text článku, strukturovaný do celků oddělených mezititulkou; u kazuistiky popis případu, diskuse, závěr.
 - Seznam použité literatury

Seznam použité literatury:

Časopis: Příjmení a iniciály jmen všech autorů. Název práce v jazyce originálu. Název časopisu a rok vydání; ročník: stránky.

Kniha: Příjmení a iniciály jmen všech autorů. Název knihy. Místo vydání: nakladatelství, rok vydání: počet stránek.

Internetový zdroj: adresa webu (případně datum citace)

Obrazová dokumentace

- Obrazovou dokumentaci zasílejte v samostatných souborech. Rastrové obrázky (tj. např. fotografie a veškeré scany) ve formátech **jpg** nebo **tif**, příp. **bmp** v nejvyšší možné (dostupné/původní) kvalitě (optimální je 300 dpi při velikosti 1:1), nikoli v dokumentech *word* nebo *excel*. Vektorové (křivkové) obrázky (schemata, loga ap.) zasílejte optimálně ve vektorové podobě ve formátu **ai** nebo **eps**.
- V textu uveďte, kam umístit obrázek. Ke každému obrázku (ale i grafu, tabulce) je třeba připojit číslo a přesný popis. Na konec textu pak připojte očíslovaný seznam všech obrazových příloh včetně popisků. U fotografií připojte také celé jméno jejich autora nebo uveďte, odkud pochází (archiv autora, zdravotnického zařízení ap.).